

Еріксіз мінез-құлық

- Бұл не?
- Ол қалай көрінеді?
- Әлеуметтік бейімделу процесстеріне қалай әсер етеді?
- Қалай түзетуге болады?

Бұл не?

1. Еріксіз мінез-құлықты
адам кездейсоқ сипаттағы
эмоцияларды, сыртқы
тітіркендіргіштерді
басшылыққа алады.

Үш жасқа дейін қоршаған
әлемге мұндай реакция
қалыпты жағдай.
Алайда, егер ол үш жастан
асқан балада көрінсе, бұл
эмоционалды-ерікті
саланың дамымағандығын
көрсетеді.

2. Іс-әрекеттердің
еріктілік деңгейі өте
төмен, іс-әрекеттердің
көпшілігі өздігінен жүреді,
іс-әрекеттер ішкі
ережелерге, мақсаттарға
немесе қажеттіліктерге
емес, қазіргі сәтке
бағынады.

3. Сыртқы факторлардың
әсерінен өздерінің
шақырулары жоқ немесе
оңай жоғалады.

Ерікті мінез-құлықтың еріксіз мінез-құлықтан айырмашылығы неде?

Ерікті мінез-құлық, кез-келген мақсатты іс-әрекет сияқты, ішкі жоспарды, бір әрекеттен, екіншісіне ауысу құрылымын қолданады

Мысалы: бала үнемі назар аударады, қысқа мерзімді жоспарды болжай алады (мен ішкім келеді және ауызша / ауызша емес сұраймын, мен оны тартып алмаймын), бір әрекетті аяқтап, содан кейін келесіге өтуге қабілетті.

Zoom.ru

Еріксіз мінез-құлық қажеттіліктерден, ішкі ережелерден немесе өз мақсаттарынан гөрі кездейсоқ эмоциялардан немесе сыртқы ортаның ынталандыруларынан туындайды.

Мысалы: бала тез ауысады, назар аудармайды бір нәрседе ол жаңа ынталандыруға жауап бере отырып, әрекеттен оңай бас тартады.

Zoom.ru

Еріксіз мінез-құлықтың әлеуметтік бейімделу процесстеріне әсері

- **Еріксіз мінез-құлық баланың дамуының кейбір ерекшеліктеріне тән болуы мүмкін, мысалы:**
 - сөйлеудің бұзылуы, психикалық дамудың кешігуі, аутизм спектрінің бұзылуының симптомдық кешені, назар тапшылығы және гиперактивтілік;
 - **Әлеуметтік бейімделу процесстеріне теріс әсер етеді. Балаға топтық тапсырмаларды орындау және құрдастарымен ойнау қиын; әлеуметтік дағдыларды қалыптастыруда қиындықтар туындауы мүмкін;**
 - **Оқу, жаңа ақпаратты игеру, ауызша және жазбаша тілді түсіну, жазу мен арифметиканы үйрену қабілетіне теріс әсер етеді.**
- Сондықтан еріксіз мінез-құлық ерте анықтау мен түзетуді қажет етеді.**

Қалай түзетуге болады?

- **Ерте диагностика қажет!**

- **Психомоторлық дамудың бұзылуының алғашқы белгілері үш айлық жаста байқалады.**

- **Ата-аналар баланың жағдайын үйде жақсарту алады.**

Үйде мұндай шараларды орындау қажет:

1. **Тұрақты жағдай жасаңыз. Заттарды жиі ауыстыруға болмайды: бұл нәрестенің ерікті міндеттерге назар аударуына жол бермейді.**

2. **Артық ойыншықтарды алып тастаңыз (кейде ауыстыруға болатын 3-тен 5-ке дейін ойыншық қалдыру керек).**

3. **Кейбір процедуралардан кейін әрекеттерді қайталаңыз, стереотиптік тұрмыстық жағдайларды қалыптастырыңыз.**

Тұрақты кесте құру.

4. **Баланың ерекшеліктеріне байланысты физикалық белсенділік және физикалық даму.**

- **Еріксіз мінез-құлық кезінде кешенді түзету қажет, оны мүмкіндігінше ертерек бастау керек!**